

In Memoriam Isaäk de Bruyn

Op 10 December 1953 overleed op 81 jarige leeftijd te Muri bij Bern de Heer I. de Bruyn, wiens naam voor altijd in de annalen van het Rijksmuseum opgetekend zal staan.

In Nederland schrikt men er spoedig van terug weldoeners ostentatief te eren — wij zijn geen volk van monumenten en eretekenen — en hoeveel te minder nog verlangt de verdienstelijke Nederlander in het algemeen zelf, dat hem die eer gewordt. Isaäk de Bruyn behoorde ongetwijfeld tot dezulken: sproten zijn daden jegens het Museum niet voort uit dat echte medeleven, dat in zichzelf reeds volle bevrediging schenkt? Hij was een vriend in den waren zin des woords, die er op zijn beurt van genoot, als er iets tot stand kwam overeenkomstig de royale maatstaf, die hij zelf aanlegde; een vriend dan ook, wiens geregelde overkomsten uit Zwitserland men thans zo ongaarne voor altijd afgebroken ziet. Het bericht van zijn heengaan bracht ontroering onder degenen, die in het Museum zo dikwijls met hem van gedachten hadden gewisseld. Dit bulletin mag daarom niet verschijnen zonder dat zijn nagedachtenis erin is geëerd.

Rembrandt was het, die de Bruyn onweerstaanbaar geboeid heeft en tot wiens kennis van zijn werk hij veel heeft bijgedragen door het bijeenbrengen van de volledigste collectie zijner etsen, welke in latere jaren door enig particulier gevormd werd. Hij had het voorrecht oorspronkelijk terzijde te worden gestaan, door niemand minder dan Jan Veth; diens verzameling vormde, toen Veth en de Bruyn zelf door de plaatsing der etsen uit het bezit Veth-Lebret in het Rembrandthuis de belangen van dat Museum verzekerd wisten, het point de départ voor de collectionneur de Bruyn. Talloze belangrijke uitbreidingen volgden hierop, meest uit het buitenland, waaronder de 75 etsen van de collectie Rudge (die nog geheel het peil aanwees van het XVIIIe eeuwse kennerschap) de kroon spanden. Hij bleef niet platonisch van zijn werk genieten, maar stelde een uitstekende catalogus op, die in 1932 het licht zag en die hij kwistig aan belangstellenden wegschonk, een catalogus, uitzonderlijk onderhoudend, omdat hij er de saillante opmerkingen der belangrijkste kenners in tot uiting deed komen. Bovendien liet hij voor en na de oorlog talloze gasten in zijn ch^âlet te Spiez, en later te Muri, delen in de onuitputtelijke vreugde van het zien van zulk een reeks weergaloze afdrukken, waarvan hij zelf alle geheimen had leren doorgroonden. Niet alleen die gastvrijheid was ondenkbaar zonder het aandeel, dat Mevrouw de Bruyn-van der Leeuw daarin had; de totstandkoming der verzameling was mede aan haar grote interesse te danken.

Allengs, in het bijzonder op raad van Schmidt-Degener, met wie hij weldra hechte vriendschap onderhield, legde de Bruyn bovendien een kleine, maar uitgelezen verzameling schilderijen aan en verwierf hij zich als verzamelaar een wereldnaam door de aankoop, uit het bezit van de Earl of Kinnaird, van Rembrandts onvergetelijke zelfportret als apostel Paulus, uit het jaar 1661, waarvan bezoekers aan tentoonstellingen in het Rijksmuseum herhaalde malen hebben kunnen genieten.

Maar de Bruyn was niet alleen een verzamelaar in groten stijl. Steeds stond hij klaar om af te staan wat voor een tentoonstelling gevraagd werd en hij droeg ook herhaaldelijk bij in aankopen voor het Museum. Wij noemen: Willem van de Velde's 'Scheperen na den slag', Gabriël Metsu's 'Het zieke kind' en een ets van Hercules Seghers, waarvoor hij belangrijke bijdragen schonk; de serie XVIe eeuwse wandtapijten met de geschiedenis van Eleëzar en Rebekka werd geheel door hem aangeboden.

Dat hij, als hij gaf, zichzelf niet zocht, blijkt wel het duidelijkst uit betalingen van vitrines en lijsten, welke hij ongemerkt voor zijn rekening nam als de budgetaire artikelen ze niet verwerken konden.

Figuren als Isaïc de Bruyn, die vroeg het zakenleven kunnen verwisselen voor hun liefhebberijen en daarin met zoveel overtuiging en kennis het algemeen belang blijven dienen, zijn waarschijnlijk nooit talrijk geweest. Het past ons zeker hem, die hun nobele gedragslijn zo bewust en consequent hielp voortzetten, voor zijn werk, zijn vriendschap en zijn trouw hier gedachten van dankbaarheid te wijden.

J. Q. VAN REGTEREN ALTENA